

Gebiedsvisie gemeente Druten, bouwsteen voor een agrarisch geurbeleid

1	Inleiding	2
2	Uitgangspunten en randvoorwaarden	3
3	de huidige geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied.....	4
4	De gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied.....	6
5	de toekomstige geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied	7
6	Een ander beschermingsniveau	9
7	Horssense geschiedschrijving	11
8	Verwevenheid	13
9	Kleinschalig houden van dieren.....	14
10	Conclusies	16

1 Inleiding

Op 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in werking getreden. Deze wet is het nieuwe toetsingskader bij aanvragen om een milieuvergunning van veehouderijen.

De Wgv schrijft voor op welke wijze een bevoegd gezag de geurhinder vanwege dierenverblijven moet beoordelen indien een veehouderij een milieuvergunning aanvraagt. Indirect heeft de Wgv ook consequenties voor de vestigingsmogelijkheden van geurgevoelige objecten en dus voor de ruimtelijke ordening, dit wordt wel de 'omgekeerde werking' genoemd.

De reden hiervoor is duidelijk: een geurnorm is bedoeld om mensen te beschermen tegen overmatige geurhinder, omgekeerd moet een bevoegd gezag dan ook niet toestaan dat mensen zichzelf blootstellen aan die overmatige hinder.

De geurgrenswaarde (opgenomen in artikel 3 van de Wgv) speelt hierdoor een centrale rol binnen de ruimtelijke ordening van het landelijke gebied. Enerzijds door een limiet te stellen aan uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven, anderzijds door ruimtelijke ontwikkelingen te begrenzen.

Dat de rol van de geurgrenswaarde binnen de Wgv niet anders is dan voorheen onder de Wet milieubeheer, wordt ook duidelijk gemaakt in de uitspraak 200705538/1 van woensdag 16 juli 2008, waarin het bestemmingsplan "Megen Kapelstraat/ Meerstraat", een uitbreidingsproject met 70 woningen, werd vernietigd. (relevante passages zie bijlage I)

In deze uitspraak wordt nogmaals expliciet uitgesproken dat, volgens de Raad van State, binnen een geurcirkel, waarvan de buitenste grens wordt gegeven door de geurgrenswaarde (daarbinnen is de geurbelasting hoger) geen sprake kan zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

In dit kader is het dan ook verrassend te noemen dat in de Wgv aan het bevoegde gezag de mogelijkheid wordt geboden om zelf invulling te geven aan dit centrale criterium. Volgens de Handreiking bij de wet geurhinder en veehouderij (Senter Novem, 2007; verder "de Handreiking") is dit gedaan om de volgende redenen:

"In verschillende documenten van de rijksoverheid wordt uiteengezet, dat ter ontwikkeling of verbetering van de vitaliteit van het landelijk gebied een integrale aanpak van doelstellingen nodig is. Afstemming tussen geurregelgeving (die direct gekoppeld is aan woningbouw en bedrijfsuitbreiding) en gewenste ontwikkelingen in het ruimtelijk beleid is dan vanzelfsprekend. Door die afstemming ontstaat onder meer ruimte voor een duurzame, vitale landbouw, vergroting van toeristisch-recreatieve mogelijkheden, hergebruik van agrarische bebouwing en nieuwbouw in het landelijk gebied.

Aan de basis van een verordening ligt dan ook een gemeentelijke visie op de gewenste ontwikkeling van een gebied. De gemeenteraad bepaalt de nieuwe maximaal toegestane waarden en afstanden, en daarmee de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen én de geurhinder die ter plaatse van geurgevoelige objecten wordt verwacht. De nieuwe waarden en afstanden treden in de plaats van de wettelijke normstelling en worden dus bij vergunningverlening gehanteerd."

De keuze voor een ander beschermingsniveau vraagt uiteraard een zorgvuldige onderbouwing. In artikel 6 van de Wgv worden zeer grote bandbreedtes aangehouden, waarbinnen het bevoegde gezag zijn grenswaarde kan vaststellen.

Voor de bebouwde kom in de gemeente Druten is de bandbreedte van 0,1 tot 8,0 OU/m³ terwijl de wettelijke grenswaarde, gebaseerd op de normstelling onder de Wet milieubeheer, op 2,0 OU/m³ is gelegen. Voor het buitengebied is deze bandbreedte van 2,0 tot 20,0 OU/m³ (wettelijke norm is 8,0 OU/m³)

Natuurlijk zijn er voordelen wanneer er wordt gekozen voor een zo hoog mogelijke normstelling. Zowel de ruimte voor ruimtelijke ontwikkelingen als de ruimte voor uitbreiding van agrarische bedrijvigheid zal hierdoor worden gemaximaliseerd. Daarnaast zijn er echter even grote kanttekeningen te plaatsen bij een dergelijk beleid. De geurkwalificaties van het RIVM, waarop de nieuwe normstelling grotendeels is geënt, is nog steeds niet toegepast in de agrarische milieuvergunningpraktijk. In het onderstaande zal nog duidelijk worden gemaakt dat deze geurkwalificaties mogelijk afwijken van die welke ten grondslag hebben gelegen aan de Wgv zelf. Deze kunnen hierdoor zorgen voor een ernstige verstoring van de huidige, in de praktijk bewezen, balans tussen wonen en agrarische bedrijvigheid (wat dus een achteruitgang van het woon- en leefklimaat zou kunnen betekenen). Een juridische belemmering is daarnaast nog dat hoe hoger de normstelling wordt gekozen, des te zwaarder ook de motiveringsplicht zal zijn. Ook is op dit moment nog volledig onduidelijk hoe de Raad van State de gemeentelijke beleidsvrijheid ten aanzien van de tot op heden stringent gehanteerde geurgrenswaarde zal gaan beoordelen. Het op dit moment vaststellen van hogere grenswaarden zou met andere woorden verwachtingen wekken die mogelijk niet kunnen worden waargemaakt, met alle juridische perikelen vandien.

Tegen deze achtergrond dient voorzichtigheid te worden betracht bij het vaststellen van een andere normstelling. Allereerst zal dan ook moeten worden nagegaan of er überhaupt sprake is van knelpunten die middels een andere normstelling kunnen worden opgelost, gegeven de randvoorwaarden die gepaard gaan met een dergelijke procedure. Daarna kan er eventueel een keuze worden gemaakt voor een ander beschermingsniveau en kunnen ook de consequenties van een dergelijk besluit worden afgewogen.

Op 9 juli 2008 werd het regionale project "Inzicht in de huidige geursituatie en advies over het opstellen van een regionale gebiedsgerichte geurvisie" afgesloten, waarmee de basis voor een quick scan, als bedoeld in de Handreiking werd gelegd. In de maanden die hierop volgden zijn de knelpunten als gevolg van het nieuwe stankbeleid globaal in beeld gebracht. Dit alles is de basis van de onderhavige gebiedsvisie.

Onderdeel van deze gebiedsvisie dient ook te zijn een aanpassing van de op 26 september 2006 vastgestelde "Leidraad beoordeling stankhinder kleinschalig houden van dieren in de milieuvergunning en de ruimtelijke ordening". (verder: "de Leidraad") Gelet op de overwegend gunstige ervaringen met de Leidraad, is het gewenst om de systematiek hiervan aan te passen aan het nieuwe wettelijke kader ten aanzien van het houden van dieren, ook al vanwege het feit dat de in de Leidraad gesignaleerde tekortkomingen, ook in de nieuwe juridische situatie (na inwerkingtreding van de Wgv en het Activiteitenbesluit) vragen om een eenduidig beleidskader.

2 Uitgangspunten en randvoorwaarden

Een gebiedsvisie, als inhoudelijke onderbouwing van andere dan de wettelijk vastgestelde grenswaarden van artikel 3 van de Wgv, moet aan een aantal inhoudelijke vereisten voldoen, die grotendeels zijn bepaald door de Wgv zelf. In dit hoofdstuk zal in het kort worden gerefereerd aan deze vereisten, met in het vervolg hiervan een inhoudelijke beschouwing en de consequenties hiervan.

In artikel 8 van de Wgv zijn de criteria opgenomen waarmee rekening moet worden gehouden, wanneer wordt over gegaan tot een andere normstelling. Dit zijn:

- a) de huidige en de te verwachten geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied, én
  - b) het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging, én
  - c) de noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu.
- Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met één van de volgende criteria:
- d) de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied, óf
  - e) de afwijkende relatie tussen geurbelasting en geurhinder.

De bovenstaande verplichtingen genoemd onder b. en c. vloeien voort uit artikel 9, achtste lid van de IPPC richtlijn, die stelt dat het stellen van algemene voorschriften mogen worden opgesteld in plaats van individuele vergunningvoorschriften, onder de voorwaarde dat: “een geïntegreerde aanpak en een even hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel als op individueel vergunningniveau gewaarborgd zijn.”

In paragraaf 6 van de Memorie van Toelichting bij de Wgv (Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 453, nr.3) wordt op deze randvoorwaarden uitgebreid ingegaan en gesteld wordt dat het opstellen van een geurbeleid, conform de regels van de Wgv, niet in strijd is met deze regels.

In de bepaling onder e. wordt gesproken over een afwijkende relatie geurbelasting en geurhinder. De geurbelevingsonderzoeken hebben zich gericht op woningen in de nabijheid van varkenshouderijen. Niet uit te sluiten valt dat bij andere diergroepen een andere geurbeleving plaats vindt. Dit zou dan moeten worden bepaald door onderzoek waarin de relatie tussen geurbelasting en geurhinder worden bepaald (zie Memorie van Toelichting bij de Wgv). Uit een dergelijk onderzoek moet blijken dat de hinderbeleving afwijkt van het rapport ‘Geurhinderonderzoek stallen intensieve veehouderij’ (PRA, 2001). Ten behoeve van de Wgv is in dit rapport voor de diercategorie varkens de relatie tussen geurbelasting en geurhinder bepaald. Uit het onderzoek blijkt niet dat de hinderbeleving voor de diercategorieën rundvee (vleeskalveren), nertsen en kippen statistisch significant afwijkt van die van varkens. Uiteraard kan niet worden uitgesloten dat voor de genoemde diercategorieën toekomstig onderzoek kan leiden tot de conclusie dat bij gelijke geurbelasting de geurhinder wel degelijk significant lager is dan bij varkens. Echter, een dergelijk veelomvattend onderzoek kan in het kader van deze gebiedsvisie niet worden overwogen.

Voor de vaststelling van gemeentelijk geurbeleid blijven dan met name de bepalingen genoemd onder a en d als belangrijkste randvoorwaarden over. Deze zullen in het onderstaande dan ook afzonderlijk worden besproken.

3 de huidige geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied

Zoals uit de onderstaande grafische weergave valt af te leiden kunnen aan de hand van de huidige stankbelasting van de gemeente Druten de volgende conclusies worden getrokken; enerzijds lijkt de geurbelasting in ieder geval van de noordelijke (Waal)kant van de gemeente geen aanleiding te geven tot het opstellen van gemeentelijk beleid. De geursituatie kan immers in zijn algemeenheid als goed worden gekarakteriseerd, beoordeeld aan de hand van de indeling van bijlage 6 en 7 van de Handreiking.

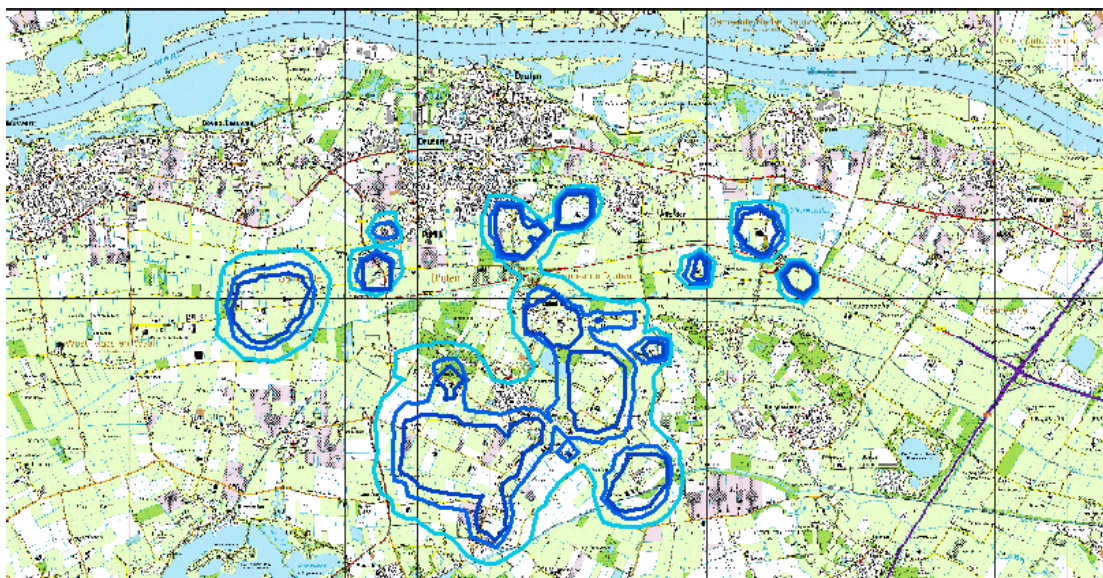

Fig. 1 - (weergegeven zijn de 4-6 en 8 OU/m³-contouren)

Anderzijds verandert de milieukwaliteit ten aanzien van het aspect “geurhinder” in de zuidelijke kant van de gemeente Druten (in de voormalige gemeente Horsssen) en wordt hier overwegend “redelijk goed” of zelfs “matig”.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat het hier een indeling betreft die het RIVM hanteert ten aanzien van geurhinder in zijn algemeenheid. Ten aanzien van geur bij veehouderijen in een niet-concentratiegebied (als de gemeente Druten), is bij dezelfde geurbelasting die bij het RIVM nog “redelijk goed” zou scoren, al sprake van een overschrijding van de wettelijk vastgestelde normen (artikel 3) van de Wgv. Hierdoor zou een eventuele milieuvergunning aanvraag geweigerd moeten worden, c.q. er aanleiding zou zijn om te spreken van “een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat”.

Bijvoorbeeld een voorgrondbelasting van 2,5 OU_E/m³ als 98-percentiel in de bebouwde kom zou het aantal geurgehinderden, volgens de tabellen van de handreiking, 13% bedragen. Dit komt overeen met een RIVM-kwalificatie “redelijk goed”.

Echter, conform de wettelijke normstelling van de Wgv, zou eenzelfde geurbelasting aanleiding geven tot weigering van de aanvraag (2,0 OU_E/m³ is immers de grenswaarde van artikel 3). Dit terwijl de geurhinder in een dergelijk gebied, overeenkomstig de systematiek van de 200705538/1 (Megen), ook zou zorgen van een “onaanvaardbaar woon- en leefklimaat”. Geconcludeerd kan dus worden dat de kwalificaties van het RIVM op zijn minst niet helemaal lijken te sporen met de criteria van de Wgv zelf. Iets wat bijvoorbeeld kan worden verklaard wanneer sprake zou zijn van een andere opvatting van de hedonische waarde van de geurhinder van agrarische bedrijven.

De relatief hoge achtergrondbelasting van de zuidelijke helft van de gemeente Druten is in feite ook de aanleiding voor een nader onderzoek naar de mogelijkheden voor een eigen gemeentelijk stankbeleid. Want hoewel zich op dit moment, voor zover bekend, geen concrete knelpunten voordoen, is het natuurlijk wel de vraag in hoeverre deze achtergrondbelasting inderdaad niet kan worden gezien als een ruimtelijk relevante milieufactor, zoals in de Wgv wordt gesuggereerd. De achtergrondbelasting kan op dit moment immers niet alleen kwantitatief berekend worden met het programma V-Stacks gebied, maar ook kwalitatief worden genormeerd met de tabellen van bijlage 6 van de Handreiking.

In bijlage 6 van de Handreiking wordt daarnaast nog expliciet uitgesproken:
“1) Bedraagt de voorgrondbelasting minder dan de helft van de achtergrondbelasting, dan is de achtergrondbelasting bepalend voor de hinder.
2) Als de voorgrondbelasting meer bedraagt dan de helft van de achtergrondbelasting, dan zal de voorgrondbelasting altijd tot het hoogste geurhinderpercentage leiden.”

Voor de gemeente Druten betekent dit dus dat zich de situatie in Horssen kan voordoen dat conform artikel 3 van de Wgv een vergunning moet worden geweigerd bij $2,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ en zich binnen deze geurcontour van $2,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ rondom een agrarisch bedrijf geen woningen mogen vestigen vanwege een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Echter, de achtergrondbelasting binnen Horssen bevindt zich grotendeels binnen de $4-8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ contour. Dit betekent dus dat de achtergrondbelasting in deze delen van Horssen een grotere geurhinder met zich meebrengt dan de genoemde maximale voorgrondbelasting van $2,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, waarbinnen niet gebouwd mag worden, vanwege een door geurhinder “onaanvaardbaar woon- en leefklimaat”. In dit gebied zou echter volgens de huidige regelgeving zonder problemen kunnen worden gebouwd. Tot dusverre heeft zich nog geen jurisprudentie op dit onderdeel ontwikkeld.

Deze contradictie brengt naar onze mening een belangrijke gevolgtrekking met zich mee. De niveau's van voor- en achtergrondniveau bij vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer, maar ook bij ruimtelijke plannen in het kader van de Wet Ruimtelijke Ordening (WRO), zouden op elkaar afgestemd moeten worden wanneer aan het criterium van “een goede ruimtelijke ordening” recht wordt gedaan. Wanneer een bepaald hinderniveau met zich meebrengt dat vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer zou moeten worden geweigerd (vanwege een te hoog voorgrond geurniveau) dat zou datzelfde hinderniveau ook bepalend moeten zijn voor de kwalificatie dat er sprake is van een “onaanvaardbaar woon- en leefklimaat”. Dit betekent dat hiervan dus ook sprake kan zijn wanneer dit peil van geurhinder wordt bereikt vanwege een hoog achtergrondniveau.

Op deze wijze bezien is het hoge achtergrondniveau in Horssen wel degelijk een ruimtelijk knelpunt, omdat het bovenstaande, op zichzelf logische uitgangspunt, met zich meebrengt dat ruimtelijke ontwikkelingen in Horssen, juist vanwege de aanwezige (achtergrond-) geurhinder, op dit moment nauwelijks nog mogelijk zijn.

4 De gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied

In de Ontwikkelingsvisie “Wonen en werken 2000-2010” van de gemeente Druten worden de volgende elementen de basis van de ruimtelijke hoofdstructuur van de gemeente Druten genoemd:

- de bestaande landschapsstructuur en bodemgesteldheid, met het bestaande verstedelijkingspatroon en grondgebruik, vormt de basis voor de situering van de diverse functies;
- behoud en versterking van de eigen identiteit van elk van de kernen;
- behoud en versterking van cultuurhistorische, visueel-ruimtelijke en ecologische waarden.

Volgens ditzelfde rapport is er sprake van: “een concentratie van verstedelijking in het noordelijke deel van de gemeente, met name in en rond Druten, als invulling van het bundelingsprincipe...”

De Maas en Waalweg (N322) is een belangrijke structuurlijn in de gemeente. De weg is daarbij geen grens, maar doorsnijdt het landelijke gebied en accentueert daarmee de openheid, zeker ten zuiden van de weg (Horssen), maar ook de noordzijde, waar de kernen nog steeds op afstand liggen. Ten zuiden van de N322 en in de zone direct ten noorden van de weg, globaal begrensd door de hoogspanningsleiding wordt gekozen voor behoud van het agrarische, landelijke karakter. Prioriteit wordt gegeven aan de landbouwfunctie, natuurontwikkeling en ontwikkeling van de recreatieve infrastructuur. Deze functies vormen ook onderdeel van het inmiddels goedgekeurde Landinrichtingsplan... Daarnaast is uitbreiding van de kern Horssen, gelegen op de stuifzandrug, mogelijk. Ook hier biedt de draagkracht van de bodem een goede randvoorwaarde voor een duurzame ontwikkeling...

De ruimtelijke kwaliteiten van Horssen vragen om een zorgvuldige aanpak bij toekomstige ontwikkelingen voor woningbouw. Zo past een omvangrijke uitbreiding niet in de geschetste hoofdstructuur. Een belangrijk deel van de kern ligt in de zone die is aangegeven als landelijke zone: een landschappelijk en cultuurhistorisch bijzonder kwetsbaar gebied, dat bescherming behoeft. Het samenspel van bebouwing van de oude dorpskern, de landschapsstructuur met duidelijk zichtbare hoogteverschillen en de nabijheid van Molenhoek zijn bijzonder waardevol. Aan de randen van de kern (met name de zuidzijde) kan de bestaande structuur met zorgvuldige inpassing van nieuwbouw worden versterkt. Binnen de kern is enige verdichting mogelijk, zij het dat ook hier elke situatie op zich moet worden beoordeeld. Een aantasting van het oorspronkelijke landschap vormt de afgraving Het Laagveld, met de daarbij aangeplante bebouwing. Enige uitbreiding van Horssen, aansluitend op dit gebied is denkbaar, mits de ontwikkeling alleen ten oosten van de Molenweg plaatsvindt."

Het zal uit het bovenstaande duidelijk zijn dat de ook in de Ontwikkelingsvisie genoemde "nadruk op de agrarische functie (verbeteren productieomstandigheden voor de landbouw, aandacht voor her/nieuwvestiging van bedrijven, Landinrichting)", in de zone ten zuiden van de Maas en Waalweg, op gespannen voet staat met de hierboven geschetste ontwikkelingen.

5 de toekomstige geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied

Bij de vaststelling van andere normen dient de geurbelasting (voorgrondbelasting én achtergrondbelasting) te worden bepaald voor de huidige en toekomstige geursituatie vanwege veehouderijen in het gebied. (artikel 8, lid 1, sub a van de Wgv) In de handreiking wordt dit als volgt geïnterpreteerd:

"De geurbelasting (voorgrondbelasting én achtergrondbelasting) wordt bepaald voor de huidige en voor de toekomstige maximaal toegestane situatie. De toekomstige maximaal toegestane situatie is de situatie waarin alle reeds vergunde bedrijven zouden uitbreiden tot de op dat moment geldende wettelijke norm. Bijlage 6 beschrijft hoe de voor- en achtergrondbelasting worden berekend en welke berekening tot het beste resultaat leidt. De geurbelasting kan worden berekend met het verspreidingsmodel V-Stacks gebied."

Bij de maximaal toegestane situatie dienen volgens de Handreiking alle veehouderijen tot hun maximale uitbreidingsmogelijkheden te worden doorgerekend (dus in principe ook die waarvoor alleen vaste afstanden gelden (melkveehouderijen e.d.)): "Deze bedrijven kunnen immers overgaan op het houden van dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld."

Bij het vaststellen van een gebiedsvisie “moet echter worden overwogen hoe reëel het is dat deze bedrijven daadwerkelijk zullen overschakelen.”

De lat wordt hiermee erg hoog gelegd. In de gemeente Druten waarin, vanwege de aanwezige kleigrond, van oudsher met name melkrundveebedrijven zijn gevestigd, die vaak beschikken over een fors huiskavel en dus een flinke afstand naar woningen van derden, is het altijd mogelijk dat economische omstandigheden boeren tot omschakeling naar intensieve veehouderij zullen dwingen. In een dergelijk geval, maar ook bij bedrijfsovernames, is het in principe altijd mogelijk dat zich een forse intensieve veehouderij op een dergelijke locatie vestigt.

Globale berekeningen hebben uitgewezen dat bij massale omschakeling, al bij de huidige normstelling een maximale geurbelasting zal optreden die verveelvoudiging (ongeveer 30 maal) van de huidige geurbelasting met zich meebrengt.

Rekening houden met een dergelijk scenario lijkt niet realistisch, ook al omdat in een aantal gevallen planologische beperkingen bestaan. Dit betekent echter wel dat nauwelijks een reële inschatting gemaakt kan worden van een toekomstscenario waarbij een bepaalde milieuhygiënische normstelling bepalend is voor de totale geurbelasting in de gemeente. De huidige geurbelasting laat in ieder geval zien dat andere dan milieuhygiënische overwegingen tot dusverre bepalend zijn geweest ten aanzien van de keuze voor een bepaalde bedrijfsgrootte of uitbreidingen van de individuele intensieve veehouderijen in de gemeente Druten.

Daarnaast laten de ontwikkelingen in de agrarische sector, die de laatste jaren hebben plaatsgevonden, ruimte voor een meer gematigd landbouwbeleid, dan de focus op het meest negatieve scenario toelaat.

Moderne bedrijven worden momenteel veelal bewust ver weg van de bebouwde kom gevestigd. Maar zelfs in deze situatie is bedrijfsuitbreiding (schaalvergroting) alleen mogelijk in combinatie met het toepassen van de best beschikbare technieken (BBT) ten aanzien van geurhinder. Dezelfde schaalvergroting blijkt er ook voor verantwoordelijk te zijn dat de minder presterende bedrijven, die ook nog eens vaak nog zeer ongunstig zijn gelegen ten opzichte van woonbebouwing, op grote schaal zijn gestopt met hun actieve bedrijfsactiviteiten. Oprukkende woonbebouwing zorgt ervoor dat bij een bedrijf bedrijfsontwikkeling nauwelijks nog mogelijk is, wat in de dynamische agrarische marktomgeving al snel zoiets betekent als aantasting van het toekomstperspectief.

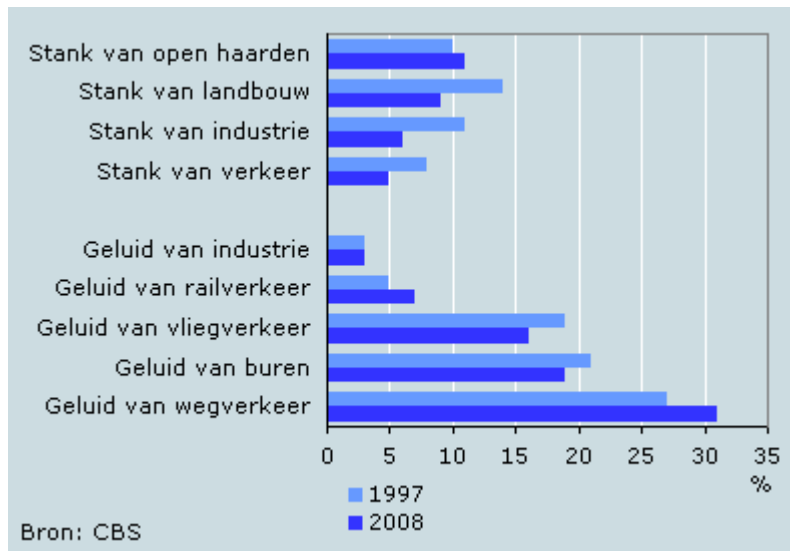
Als gevolg van dit alles, tegen de achtergrond van een veestapel die de afgelopen jaren niet of nauwelijks nog is gegroeid, heeft zich dus een ontwikkeling voorgedaan binnen de agrarische sector waarbij veelal slecht ten opzichte van woonbebouwing gelegen traditionele bedrijven (met dito huisvesting), zijn vervangen door ver buiten de bebouwde kom gelegen moderne grootschalige bedrijven waar huisvesting dient te voldoen aan de BBT. De verwachting van de experts in dit veld is dat deze trend zich de komende jaren zal voortzetten.

Dat dit een zeer succesvolle tactiek is om de hinder van de sector binnen een relatief korte termijn sterk terug te dringen, blijkt ook uit de meest recente cijfers van het CBS dienaangaande.

Hieruit blijkt immers dat in 2008 minder mensen last hadden van stank in de woonomgeving dan in 1997. Stank van het verkeer daalde van 8 naar 5%, stank van industrie van 11 naar 6% en stank van de landbouw van 14 naar 9%. Stankoverlast van open haarden bleef in die periode vrij constant op een niveau van nu ongeveer 11%. (bron: CBS, 09 maart 2009)

Uit de onderstaande illustratie blijkt dat de open haarden hiermee, in de afgelopen periode, de agrarische sector hebben verdrongen als belangrijkste bron voor het optreden van geurhinder.

Door dit alles dient de vraag of de wijze waarop in de Handreiking invulling wordt gegeven aan het gestelde in artikel 8, eerste lid, sub a van de Wgv wel een begaanbare weg is voor een gemeente als Druten, naar onze mening ontkennend te worden beantwoord.

Daarnaast is het nog de vraag of deze moeilijke weg überhaupt moet worden gegaan om de hierboven geschetste problematiek op te lossen. Een andere mogelijke oplossingsrichting zal in het onderstaande nader worden uitgewerkt.

6 Een ander beschermingsniveau

Uit het bovenstaande kunnen dus een aantal belangrijke conclusies worden getrokken; als eerste valt op dat de situatie voor wat stankhinder betreft in de noordzijde van de gemeente vrijwel geen probleemgebieden aanwezig zijn. Deze situatie is anders in de voormalige gemeente Horssen, waar, wanneer het achtergrondniveau van geurhinder als ruimtelijk relevant beoordelingsaspect wordt beschouwd, nauwelijks nog ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden aanwezig zijn.

De Wgv biedt dan de mogelijkheid om te kiezen voor een ander beschermingsniveau dan dat van artikel 3 van de Wgv. Echter, in het bovenstaande is reeds uitgewerkt dat dit een tweetal problemen met zich meebrengt. Allereerst betreft het dan de criteria van artikel 8 waaraan moet worden voldaan om te komen tot een ander beschermingsniveau. Met name het toekomstscenario voor de gemeente Druten is, omdat hier duidelijk ook andere dan milieuhygiënische criteria een rol spelen, nauwelijks te benaderen op de manier zoals die is uitgewerkt in de Handreiking. Een andere manier om een toekomstscenario op te stellen is echter niet gegeven. Behalve dit praktische probleem, waardoor een juridisch sluitende onderbouwing voor een ander beschermingsniveau nauwelijks mogelijk is, bestaat er nog de moeilijkheid dat de benadering van het RIVM, waarop de Handleiding zich baseert, afwijkend is van dat van de Wgv zelf. Hierboven is al uitgewerkt dat, bij eenzelfde geurbelasting, er volgens de Wgv sprake is van een "onaanvaardbaar woon- en leefklimaat", terwijl de RIVM dan nog de kwalificatie "redelijk goed" hanteert. Vooralsnog kan de kans op een juridisch houdbare onderbouwing van een ander beschermingsniveau, op grond van bovenstaande argumenten niet al te hoog worden ingeschat.

Echter, behalve de mogelijkheid om via artikel 6 te komen tot een ander beschermingsniveau, biedt de Wgv aan een gemeente de mogelijkheid om per verordening niet-concentratiegebieden aan te wijzen als concentratiegebied (artikel 1

van de Wgv). Dit hoeft niet te worden onderbouwd met de criteria uit artikel 8. Uiteraard moet een dergelijke aanwijzing wel worden gemotiveerd.

Wanneer de gemeente Druten de voormalige gemeente Horssen zou aanwijzen als "concentratiegebied" gaat ook de normering conform artikel 3 van de Wgv aanzienlijk hoger worden. Binnen de bebouwde kom wordt de grenswaarde dan $3,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel in plaats van $2,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel. Buiten de bebouwde kom wordt de grens zelfs $14 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel in plaats van $8,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel.

De hiermee corresponderende hinder als gevolg van achtergrondbelasting wordt dan, volgens de tabellen van bijlage 6 van de Handreiking resp. 6 en $28 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ als 98-percentiel.

Hoewel hiermee niet alle knelpunten binnen Horssen worden opgelost, betekent een dergelijke verruiming van de norm wel dat ten aanzien van een groot deel van de beoogde ontwikkelingsvarianten, genoemd in paragraaf 4, kan worden geconcludeerd dat sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat ten aanzien van het geur-aspect.

Doorrekening van deze verruiming voor de bestaande intensieve bedrijven laat zien dat ook bij een grootschalige opvulling van de dan vigerende norm nauwelijks verschuivingen optreden ten aanzien van de intensieve veehouderij in de omgeving van Horssen. In principe zijn de (toegenomen) uitbreidingsmogelijkheden grotendeels voor dezelfde bedrijven die in de huidige situatie reeds flinke uitbreidingsmogelijkheden hebben. De maximale uitbreiding in de huidige situatie zoals berekend met een globaal model van Horssen geeft ongeveer een verdubbeling van de huidige geuremissie (vergund zijn 576.349 ge/s , uitbreiding is nog mogelijk met 436.106 ge/s).

Een aanwijzing als concentratiegebied geeft een verdubbeling van de uitbreidingsmogelijkheden (met 848.494 ge/s) van de intensieve veehouderij in Horssen. Deze uitbreiding wordt echter grotendeels ingenomen door een tweetal bedrijven die tezamen al ongeveer de helft van deze uitbreiding voor hun rekening nemen en daarmee onrealistisch groot zouden worden (bedrijven waarvan overigens op dit moment geen plannen voor uitbreiding bekend zijn). Ruimte voor bedrijven die nu "op slot" zitten bedraagt 56.500 ge/s , waarvan echter 60% voor een enkel bedrijf (zonder uitbreidingsplannen) is.

Hoezeer een dergelijke verruiming van de grenswaarde ook gewenst is vanwege de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden en toenemende mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling, is het natuurlijk dan nog de vraag in hoeverre een dergelijke maatregel gerechtvaardigd wordt door de geurhinderbeleving van de inwoners van Horssen. Immers een dergelijke verschuiving kan alleen worden gemotiveerd vanuit het beginsel dat "de relatie tussen geurbelasting en geurhinder significant verschilt in concentratiegebieden, wanneer dit wordt vergeleken met niet-concentratiegebieden." (toelichting Wgv, Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 453, nr.3)

Een dergelijke andere relatie zou verklaard kunnen worden door enerzijds het fysiologische mechanisme van "gewenning" door het opgroeien in een gebied met een hoge achtergrondbelasting, maar zeker ook door een psychologische waardering van de geur veroorzakende bedrijfsprocessen. Wikipedia omschrijft stank bijvoorbeeld als: "een geur die door de mens wordt waar genomen en door onze hersenen negatief wordt beoordeeld..."

Ook kan het woord stank betrekking hebben op geureenheden die een negatieve hedonische waarde hebben. Dit kan zijn oorsprong hebben in een negatieve associatie met een geur (bijvoorbeeld bepaalde bloemsoorten met begrafenissen)."

Hierdoor lijkt verklaarbaar dat daar waar de “bio-industrie” in grote delen van het land in een “kwade reuk” staat, ook de hiermee samenhangende geur eerder als hinderlijk wordt ervaren.

Anderzijds ontbreekt deze negatieve associatie ten aanzien van de varkenshouderij in grote delen van de concentratiegebieden waardoor eventueel optredende geuroverlast in dergelijke gebieden minder snel hinderlijk wordt gevonden.

Aan de hand hiervan moet dan ook de vraag worden gesteld of er aanleiding is om te veronderstellen dat de geurhinderbeleving in de oude gemeente Horssen significant anders is dan die van de rest van de gemeente Druten.

7 Horssense geschiedschrijving

Dat er in Horssen van oudsher een hogere achtergrond geurbelasting aanwezig is hoeft vanuit de meest recente geschiedenis niet te worden betwijfeld. Maar liefst 22 van de 32 aanwezige intensieve bedrijven in de gemeente Druten zijn al sinds langere tijd gevestigd in Horssen. De Horssenaar is hierdoor fysiologisch meer “gewend” aan de geur van intensieve agrarische bedrijven. Maar de meest belangrijke vraag is dan natuurlijk; is er aanleiding om te veronderstellen dat de geurhinderbeleving in Horssen afwijkt van die van de rest van de gemeente?

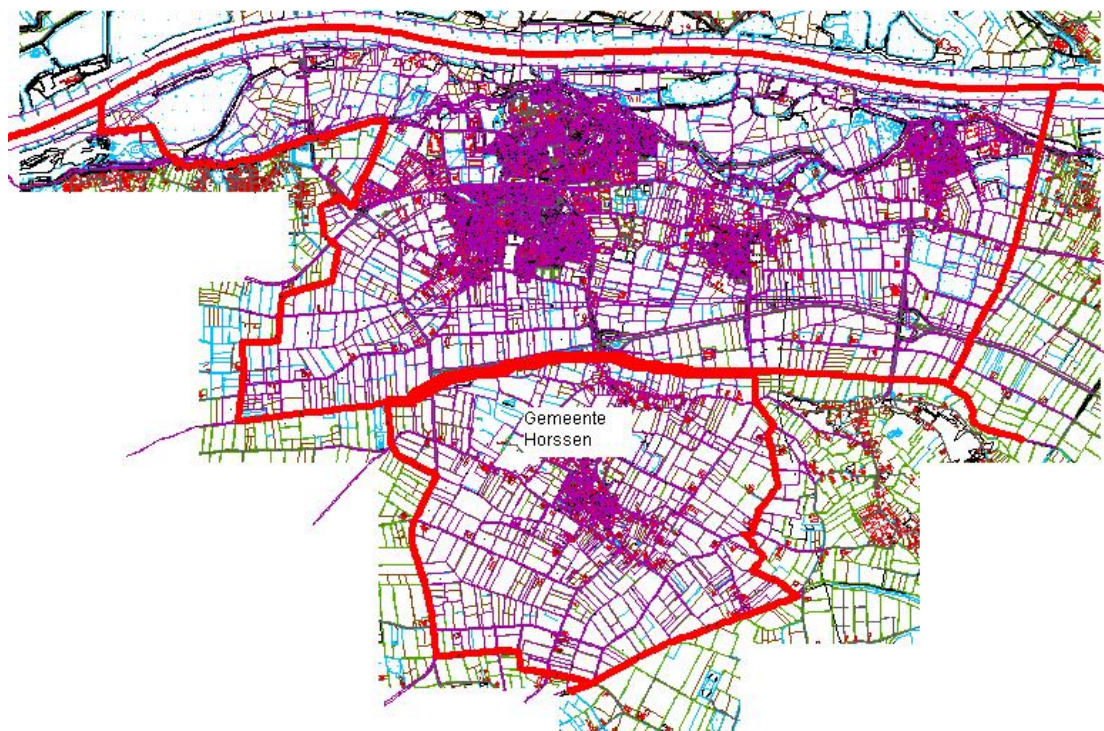

Fig. 2 Begrenzing van “het concentratiegebied”

Een korte geschiedenis van de gemeente Horssen laat zien dat een dergelijke aanleiding inderdaad bestaat en voorkomt uit de bijzondere geschiedenis van Horssen.

Aan zijn vroegere status van Heerlijkheid heeft Horssen te danken dat het van 1811 tot 1984 een zelfstandige gemeente kon blijven, hoewel het een inwonertal van 1000 slechts zelden overschreed. Ditzelfde gegeven was er echter ook verantwoordelijk voor dat al in het begin van de jaren dertig door de in 1929 aangetreden burgemeester Keune werd geconcludeerd dat de economie van zijn gemeente niet deugde. De landbouw, waar het gros van de bevolking van leefde, bleef in opbrengst

ver onder het landelijke gemiddelde. Dit werd met name veroorzaakt door het feit dat meer dan 50% van de 1000 hectare productieve grond in handen was geraakt van de "Heren" van het dorp en hun erfgenamen.

Dit had weer onder andere tot gevolg dat er nauwelijks sprake was van ontwikkelde "landbouwmethoden". Een pachtboer in Horssen stak immers geen geld in grond die –zo leerde de praktijk- een jaar later toch weer aan een ander verpacht kon worden: "[De Horssensche pachtboer] investeerde niet in ontwatering, bewerking en bemesting, als hij geen vooruitzicht had op langdurig gebruik en rendement. Er werd met de losse hand geboerd in Horssen, in een defaitistische sleur omdat het toch allemaal niets uithaalde. Een ander ging toch weer met de winst strijken." (Van Os, 1987)

De genoemde burgemeester Keune viel echter op dat er in Horssen altijd al betrekkelijk veel varkens gefokt werden. Iedereen hield wel een paar varkens in een zgn. "keujesbogerdje". Maar de burgemeester vroeg zich af of dit niet op een grootschaliger niveau aangepakt kon worden, omdat juist voor het houden van varkens weinig nodig was van wat een goede landbouw in Horssen het meest frustrerde: grond. Een door Keune geïnitieerde werkgroep van het Ministerie van Landbouw, waarin 5 rijksconsulenten (de landbouw-, tuinbouw-, de veeteelt-, de pluimvee- en de zuivelconsulent) bijeen zich bogen over de kwestie Horssen, gaf de burgemeester gelijk:

"Aan de grondbezitsverhoudingen en pachttoestanden konden zij weinig veranderen, zolang het pachtrecht niet wettelijk geregeld was. Maar voorlopig viel er voor Horssen zeker een remedie te zoeken in een intensiever gebruik van de weinige eigen grond. De consulenten ontwierpen een programma voor graslandverbetering, opvoering van akkerbouwproductie en tuinbouwbevordering. Het zou in wedstrijdverband worden opgezet door de aanleg van proefvelden, begeleid door een voorlichtingscampagne. Maar wat al onmiddellijk van start kon gaan, was de stichting van een voorbeeldbedrijf dat intensieve varkensfokkerij zou gaan demonstreren en waaraan ook een vermeerderingsstation voor pluimveeteelt gekoppeld zou worden.

De Rijkslandbouwinspecteur Kakebeeke wist het Departement van Landbouw te bewegen financieel in het Horsense project te participeren. Tot een maximum van 12.000 gulden zou de regering het initiatief van Keune jaarlijks met een subsidie van 1.500 gulden ondersteunen.

Ook de Boerenbond nam deel in de kosten van de modelboerderij, omdat deze een regionale uitstraling zou krijgen. Op haar beurt zou de gemeente voor een bedrijfswoning en een dienstwoning zorgen. De gemeente zou de gebouwen vervolgens verhuren aan de Stichting Voorbeeldbedrijf Horssen, waarvan twee rijksconsulenten, een vertegenwoordiger van de N.C.B. en een afgevaardigde van de gemeente het bestuur zouden vormen.

In een recordtempo en met bijna een overdosis aan medewerking van hogerhand was Willem Keune tot het unieke plan gekomen om voor Horssen een nieuw gemeentehuis en pal daarachter een varkensschuur te bouwen...

Eind 1931 kwam zowel het gemeentehuis als de varkensfokkerij in bedrijf. Tot meester-varkensfokker was Antoon Laurant benoemd. Hij betrok de dienstwoning aan de Middelwaard, ging aan de slag en op 1 mei 1934 stond hij op de Centrale Fokdag te Zuthpen te pronken met 1 Horsense beer, 4 drachtige zeugen en 2 tomen biggen. Het voorbeeld van zijn bedrijf was zelfs gevolgd door de heren Lepoutre en De Swart uit Horssen, die als enige Maas en Walers in Zuthpen van de partij waren met hun eigen beer en 3 drachtige zeugen." (Van Os, 1987)

Het zal duidelijk zijn dat de ontwikkelingsgeschiedenis van de landbouw in Horssen, die, evenals Noord Brabant voornamelijk plaatsvond op zandgrond, zeer afwijkend is van die van de rest van de gemeente (kleigrond) en als zodanig veel gelijkt op die van het buurdorp (de heerlijkheid) Batenburg en de overzijde van de ten zuiden van

Horssen gelegen, Maas, een gebied wat wel is aangewezen als concentratiegebied. Het feit dat de Noordbrabantse Christelijke Boerenbond als begeleider van de modelboerderij werd aangezocht en dat burgemeester Keune nadrukkelijk de oprichter en voorman van de NCB pater Gerlachus van den Elsen als inspiratiebron aanhaalt, is in dit verband dan ook veelzeggend. (Keune haalde een drietal passages aan uit diens 'Het Pachtrecht' voor de gemeenteraad, waarna hij stelde: "Wanneer nu iemand als deze professor van den Elsen... aldus sprak, dan was het voor mij geen raadsel meer wat mij te doen stond. In deze gemeente, waarvan de kleine boer het grootste deel der bevolking uitmaakt, was mijn weg als het ware aangewezen.")

Er is dan ook geen aanleiding om te veronderstellen dat de beleving van agrarische geur in Horssen zou afwijken van die van het concentratiegebied. Een aanname die ook mede wordt ingegeven door het feit dat de toch hoge achtergrondbelasting nimmer aanleiding heeft gegeven tot klachten.

8 Verwevenheid

Het zal duidelijk zijn dat "het varken" voor de Horssense bevolking in ieder geval al sinds de jaren dertig van de vorige eeuw van groot belang is geweest. De ontwikkeling van "keujesbogerdje" naar intensieve veehouderij is een ontwikkeling geweest die vanuit het Horssense gemeentebestuur sterk is gestimuleerd en een belangrijke rol heeft gespeeld bij de emancipatie van de Horssense landbouw, waarvan het grootste deel van de Horssense bevolking afhankelijk was. De intensieve veehouderij en de Horssense bevolking (en dus: gemeenteraad) zijn hierdoor op een andere wijze op elkaar betrokken geraakt dan in andere gedeelten van de gemeente Druten het geval is geweest.

Op grond hiervan zijn wij dan ook van mening dat het gerechtvaardigd is om de normstelling bij verlening van een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer bij een agrarische bedrijf in de oude gemeente Horssen uit te gaan van eenzelfde geurgrenswaarde als die wordt aangehouden in het concentratiegebied.

Dit betekent ook dat de waarde van de achtergrondbelasting, waarbinnen toch sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat, binnen de bebouwde kom kan worden verhoogd naar 6 OU_E/m^3 als 98-percentiel, waardoor ook de meest belangrijke geplande ruimtelijke ontwikkelingen van de kern Horssen als geschetst in paragraaf 4, ook bij een ruimtelijk relevante achtergrond-geurbelasting gewoon doorgang kunnen vinden. (zie onderstaande figuur 3)

Fig 3. Weergegeven zijn de 4-6-8 en 12 OU/m^3 contouren en de kom Horssen

Ten aanzien van de gebieden waar een hogere achtergrondbelasting aanwezig is dan 6 OU/m^3 in de bebouwde kom geldt dat de milieukwaliteit ten aanzien van het aspect geur feitelijk onvoldoende wordt geacht om ruimtelijke ontwikkelingen toe te staan. Dit betekent dat er hier geen medewerking aan ruimtelijke ontwikkelingsplannen kan worden verleend, tenzij aannemelijk kan worden gemaakt dat, ondanks de bestaande overschrijding van de (achtergrond)geurnorm, toch sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Ter onderbouwing hiervan kan worden gedacht aan de methodiek van de Interimwet stad- en milieubenadering (19 januari 2006).

9 Kleinschalig houden van dieren

Ten opzichte van de “oude regelgeving” lijkt de Wgv in samenhang met “het Activiteitenbesluit” veel meer vrijheid te bieden voor het bevoegde gezag om te komen tot maatwerk, ook voor kleinschalig houden van dieren.

De Wgv geeft immers in artikel 6 de mogelijkheid om zowel de geurbelasting, genoemd in artikel 3, uitgedrukt in OU_E/m^3 als 98-percentiel, als de minimale afstanden genoemd in artikel 4 aan te passen.

Hiervoor dienen echter, zoals in het bovenstaande al is uitgewerkt, de criteria van artikel 8 in acht te worden genomen, hetgeen in het kader van de onderhavige problematiek niet zinvol schijnt. Het kleinschalig houden van dieren zal nu eenmaal per definitie nauwelijks enige bijdrage zal leveren aan de achtergrond geurbelasting van een bepaald grondgebied.

Wanneer hierover nog enige twijfel zou kunnen bestaan ten aanzien van het (kleinschalig) houden van dieren met een geuremissiefactor, dit is natuurlijk altijd het geval bij dieren zonder een dergelijke emissiefactor, waarvoor kan worden overwogen of de minimale afstand genoemd in artikel 4 aangepast zou kunnen worden.

Daarnaast is het merkwaardig te noemen dat de minimale afstanden genoemd in artikel 5 (afstand vanaf de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object) niet zijn vrijgegeven voor gemeentelijke beleidsvrijheid. Dit betekent immers dat dieren die onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit wel onder alle omstandigheden mogen worden gehouden (tot 10 schapen, 5 paarden, 10 geiten, 25 stuks pluimvee, 25 konijnen of 10 overige landbouwhuisdieren), bij een (zeer kleinschalige) landbouwinrichting in de bebouwde kom, zonder bestaande rechten, niet meer mogen worden gehouden wanneer er geen 100 meter vanaf het dierenhok tot de dichtstbijzijnde buurman wordt gehaald.

De beleidsvrijheid die onder de Wet milieubeheer dienaangaande nog bestond, wordt in de Wgv dus niet meer teruggevonden. Dit heeft uiteraard consequenties voor het bestaande toetsingskader van de gemeente Druten zoals dat was vastgelegd in de “Leidraad beoordeling stankhinder kleinschalig houden van dieren in de milieuvergunning en de ruimtelijke ordening”.

Problematisch bij de totstandkoming van een eigen beleid voor het kleinschalig houden van dieren is het gegeven dat de Wgv hierop niet is ingesteld. Er is de mogelijkheid om de minimale afstand te verkleinen, op grond van de criteria van artikel 8, wat dus betekent dat hiermee een mogelijkheid voor alle bedrijven, groot en klein, wordt geboden om uit te breiden of nieuw te vestigen op een afstand die kleiner is dan de minimale afstand genoemd in artikel 4, waarbij artikel 5 min of meer als milieuhygiënisch “vangnet” lijkt te functioneren.

Vaak betreft het in dergelijke kleinschalige bedrijven dieren met zgn. “vaste afstand” waarop de rekenmethodiek van het programma V-Stacks gebied niet is ingesteld.

Bovendien draagt het “kleinschalig houden van dieren” per definitie nauwelijks bij aan de gemeentelijke achtergrondgeurbelasting, zodat niet duidelijk is wat wordt beoogd met de verwijzing naar de bepalingen van artikel 8 Wgv in dit kader.

Sowieso is deze constructie voor wat betreft het “kleinschalig” houden van dieren op zijn minst onbevredigend te noemen. Een paardenhouderij met bijvoorbeeld 100 paarden is niet gewenst op een minimale afstand van 25 meter van een woning van derden, zoals ook een minimale afstand van 100 meter nogal overdreven aandoet voor een bedrijf waar bijvoorbeeld 12 schapen worden gehouden.

In principe lijkt dan de systematiek op basis van geurhinder, zoals deze met het rekenprogramma V-Stacks vergunning berekend kan worden, rechtvaardiger. Wanneer bijvoorbeeld blijkt dat een bedrijf met 15 schapen ten opzichte van zijn naaste buurman op 25 meter van het schapenhok slechts een geurbelasting van $0,24 \text{ OUE/m}^3$ als 98-percentiel veroorzaakt, dan lijkt het niet meer dan redelijk om een dergelijke “inrichting” niet te weigeren op grond van het veroorzaken van “onaanvaardbare geurhinder”.

Bijkomend voordeel van een dergelijke systematiek is ook dat de reikwijdte van deze regeling niet nader gepreciseerd hoeft te worden (wat is een kleinschalige dierhouderij?) omdat de maximale grootte van het bedrijf nader wordt afgebakend door de systematiek van het rekenprogramma V-Stacks. Een bijkomende randvoorwaarde moet dan wel zijn dat de geurhinder van een dergelijk bedrijf alleen wordt bepaald aan de hand van “natuurlijke ventilatie” met emissiepunt op grondniveau. Hiermee wordt voorkomen dat zich veehouderijen in of nabij geurgevoelige objecten vestigen die zich, door toepassing van stankreducerende maatregelen, kunnen ontwikkelen tot bedrijfsmatige omvang. Bij bestaande bedrijven zou, indien hiertoe aanleiding bestaat, gemotiveerd kunnen worden uitgegaan van de bestaande gebouwen-situatie.

Problematisch is dan alleen de beoordeling van dieren waarvoor een vaste afstand geldt, omdat hiervan nog onvoldoende betrouwbare meetgegevens bekend zijn, zoals melkrundvee, jongvee, paarden en pony's. Dit zijn juist dieren die bij uitstek worden gehouden bij dergelijke kleinschalige bedrijfjes.

Alleen maatwerk kan dan uitkomst bieden. De geurbelasting van deze diersoorten is immers wel te benaderen door uit te gaan van vergelijkbare diercategorieën waarvoor wel een geuremissie-factor is vastgesteld. Voor rundvee zou dit betekenen een emissiefactor van 35,6 OU/s, omdat dit ook de emissiefactor is van vleesvee, terwijl voor paarden aansluiting zou kunnen worden gezocht bij de marges die in het Besluit landbouw worden aangehouden.

In het Besluit landbouw wordt immers gesteld dat het Besluit niet van toepassing is wanneer er meer dan 50 mestvarkeneenheden (mve) worden gehouden, of 50 paarden (waaronder ook pony's zijn begrepen).

Hieruit kan worden geconcludeerd dat wanneer de gemiddelde stankbelasting van 50 mve wordt berekend, dan is ook een redelijke inschatting gemaakt kan worden van de stankbelasting van deze 50 paarden. -In ieder geval toereikend voor het beoogde doel-

De mestvarkenseenheid is zoals de naam al zegt afgeleid van het mestvarken. Er zijn echter in de Richtlijn veehouderij en stankhinder een aantal categorieën varkens onderscheiden, waarvan latere testresultaten hebben uitgewezen dat deze een zeer verschillende hoeveelheid stank emitteren.

Omdat varkens zonder twijfel de meest bestudeerde diersoort zijn ten aanzien van de emissie van geur is van de vier categorieën “gespeende biggen”, “guste en dragende zeugen”, “fokzeugen” en “mestvarkens” een gemiddelde genomen, waaruit valt af te leiden dat de gemiddelde stankemissie bij 50 mve overeenkomt met

2584 OU/s. (variërend van 4290 OU/s bij gespeende biggen tot 1150 OU/s bij mestvarkens)

Dit betekent dat bij paarden (waaronder pony's zijn begrepen) moet worden uitgegaan van een geurbelasting van 51,7 OU/s. Hoewel deze waarde vrijwel zeker een overschatting betekent van de daadwerkelijke geuremissie, wordt hiermee enerzijds een mogelijkheid geboden om toch te komen tot legalisering van kleinschalige paardenhouderijen in de gemeente, en anderzijds wordt een redelijke veiligheidsmarge ingebouwd waarmee onaanvaardbare stankhinder wordt voorkomen. Overigens mag worden verwacht dat indien milieuhygiënische inzichten zich wijzigen ook de omrekeningsfactoren dienovereenkomstig aangepast zullen worden.

Dit zou bijvoorbeeld betekenen dat bij een afstand van 50 meter tussen stal en gevoelig object in de bebouwde kom van Druten maximaal ongeveer 10 paarden gehouden kunnen worden, afhankelijk van de overheersende windrichting bij het gevoelige object.

Een dergelijke maatwerkbenadering kan in principe plaats vinden voor alle diercategorieën waarvoor geen omrekenfactoren zijn vastgesteld. Hierbij dient aansluiting te worden gezocht bij de meest recente stand van de (geurmeet)techniek. Overigens moet hierbij worden opgemerkt dat dit onderdeel van deze gebiedsvisie enkel betrekking heeft op de voorgrondbelasting van geurhinder. Wanneer om andere redenen dan deze geurhinder (bijvoorbeeld geluidhinder, externe veiligheid of achtergrond geurbelasting) ruimtelijke ontwikkelingen niet gewenst zijn (strijd met goede ruimtelijke ordening) valt dit uiteraard buiten het kader van dit beleid.

10 Conclusies

Samenvattend kan het gemeentelijke geurbeleid, zoals dat in het bovenstaande is uitgewerkt, als volgt worden gekenschetst:

1. Het huidige wettelijke kader blijft gelden voor het noordelijke deel van de gemeente;
2. Het zuidelijke gedeelte van de gemeente Druten, begrenst door de "oude gemeentegrens" van de voormalige gemeente Horssen (figuur 2), wordt aangewezen als concentratiegebied. De normen als bedoeld in artikel 3, lid 1, sub a en b, zijn in dit gebied van toepassing;
3. Ruimtelijke ontwikkelingen die plaats vinden in gebieden met een relatief hoge achtergrond geurbelasting, maar die vallen binnen de contouren, waarbinnen eenzelfde geurhinder aanwezig is als bij een vergunbare voorgrondbelasting (globaal: factor 2), zullen dienovereenkomstig worden beoordeeld.
4. Ruimtelijke ontwikkelingen die plaats vinden in gebieden met een hogere achtergrond geurbelasting dan genoemd in de derde bepaling (buiten de vergunbare geurhinder-contouren), kunnen alleen dan plaats vinden wanneer wordt aangetoond dat er, ondanks de hoge achtergrond geurbelasting, toch sprake is van een goed woon- en leefklimaat.
5. Bedrijfsmatig kleinschalig houden van dieren waarbij de afstand van het dierenverblijf kleiner is dan de afstand genoemd in artikel 5, lid 1, van de Wgv is alleen mogelijk bij inrichtingen die vallen onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit;
6. Bij inrichtingen die zijn gelegen op een afstand groter dan genoemd in artikel 5, lid 1, van de Wgv, maar kleiner dan de minimale afstand genoemd in artikel 4, lid 1, van de Wgv, dient een V-Stacks vergunning-berekening, in principe bepaald aan de hand van het "natuurlijke ventilatie"-model met een

gebouwhoogte 1,5 meter (standaardmodel), uitsluitel te geven over de vergunbaarheid van de aangevraagde inrichting.

7. Ten aanzien van de het door te rekenen standaardmodel, als bedoeld in voorgaande bepaling, kan, gemotiveerd, worden afgeweken bij bestaande bedrijvigheid.
8. Bij de genoemde berekening van punt 5 dient bij dieren waarvan geen geuremissiefactor bekend is, te worden uitgegaan van maatwerk, als omschreven in hoofdstuk 9 van deze notitie.
9. De omgekeerde werking, de bepaling van een goed woon- en leefklimaat, in de nabijheid van het kleinschalig houden van dieren dient overeenkomstig de bovenstaande regels bepaald te worden, dit met inachtneming van de eventuele uitbreidingsmogelijkheden van de desbetreffende kleinschalige veehouderij.